

جمعية الصداقة العربية الفنلندية
Arabikansojen ystävyysseura ry

1/2022

KIRSTI HONKASALO

Maan päivän mielenosoitus siirtokuntien laajenemista vastaan Bi'linissä, Israelin muurin kupeessa.

Ukraina – Palestiina

Kuinka ruoka riittää

EU-kansalaisaloite: Kauppa laittomien
siirtokuntien kanssa lopetettava.

AKYS-tiedote 1/2022**Arabikansojen ystävyysseura ry**

AKYS

Arabikansojen ystävyysseura ry
c/o Ilona Junka, pj.
Metsäpurontie 17 A 7
00630 Helsinki
akys.fi
facebook.com/akystiedotus

Päätoimittaja: Ilona Junka
Taitto: Asmo Koste
AKYSin logo: Kare Pohjavirta

Kirjoituksissa esiintyvät mielipiteet eivät ole Arabikansojen ystävyysseuran virallisia kantoja.

AKYSin hallitus

Ilona Junka, puheenjohtaja
Jussi Sinnemaa, varapuheenjohtaja
Marjatta Laiho, sihteeri
Muut hallituksen jäsenet: Kamal Aranki, Johan Heino, Seppo Rinne, Riitta Suokas
Varajäsenet: Katja Henttonen, Sirkku Kivistö, Haseeb Shehadeh

AKYSin tukitilit

Libanonin palestiinalaispakolaiset:
Kummilapsitili
FI93 8000 1101 2300 02, viite 1009
Päiväkotitili
FI56 8000 1700 4747 46, viite 2008
Kummivanhustili
FI20 8146 9710 0461 36, viite 2011
Palestiina:
Gaza-tukitili FI95 8000 1300 9905 05, viite 3214

Rahankeräyksen myöntäjä: Poliisihallitus. Luvan saaja ja kerääjä: Arabikansojen ystävyysseura ry. Lupa RA/2020/1202 Toimeenpanoalue: koko Suomen alue Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Varat käytetään vähävaraisten palestiinalaisten tukemiseen Libanonissa, Länsirannalla ja Gazassa.

Arabikansojen ystävyysseuran jäsenmaksu on 25/10 euroa.
Jäsenmaksutili
FI97 8000 1201 6693 56, viite 70001

Jamila on uupunut

Israelin leimattua kuusi arvostettua palestiinalaista ihmisoikeusjärjestöä "terroristeiksi" kaikki Länsirannan järjestöt pelästyivät. Amjaad-järjestö, jonka kautta AKYSin yhteistyökumppani, sosiaalityöntekijä **Jamila Alshami** vastaanotti AKYSin rahalahetykset, lopetti toimintansa.

Jamila joutui liian vaikeaan asemaan. Ei ole helppoa toimia yksinään vähävaraisten tukena ilman minkäänlaista virallista selkänjojaa, varsinkaan maassa, jossa hyväntekeeminen voidaan julistaa terrorismiksi. Kukaan Jamilan tuttavista ei ollut valmis ottamaan vastuuta köyhimpien avustamisesta, kaikki ovat väsyneitä. Keväällä paikalla käynyt **Kirsti Honkasalo** kertoi, että Jamilan terveys on heikentynyt sairastetun koronan tähden.

Joudumme lopettamaan avun Betlehemiin. Nyt Palestiinassa jatkuu vain Gaza-tili numerolla FI95 8000 1300 9905 05 ja viitenumero 3214. Gazassa avun tarve on suuri. Israel pommittaa kahden miljoonan asukkaan Gaza mielivaltaisesti, eikä sieltä ole mahdollista päästä pakolaiseksi. AKYSin avustuskohde on Palestiinan Me-

dical Relief Society, jota johtaa Suomessakin vierailut tri **Mustafa Barghouti** Länsirannan Ramallahista.

Betlehem-tukea maksaneet voivat edelleenkin maksaa samalle tilille, mutta varat menevät tästä lähtien Gazaan ensiaputyöhön ja perushoitoon.

Vaihtoehtoina ovat myös keräykset Libanonin palestiinalaispakolaisille, joiden tilanne romahti, kun Beirutin satamassa räjähti kaksi vuotta sitten. Vasemmassa reunassa ovat kaikki tilinumerot.

Jamila Alshami

AKYS-tiedote 1/2022

Jamila on uupunut.....	2
Koska on palestiinalaisten vuoro saada oikeutta?	3
Ukrainan sota ja vaikeat valinnat Pohjois-Afrikassa.....	4
EU-kansalaisaloite: Kauppa laittomien siirtokuntien kanssa lopetettava.....	7
Ukraina - Palestiina.....	8
Palestiinan kansalaisyhteiskunta hyökkäyksen kohteena.....	9
Palestiinalaisperheiden lapset Libanonin kriisiympäristössä.....	12
Kuinka ruoka riittää?	14

Koska on Palestiinan vuoro saada oikeutta?

Palestiinalaisten 74 vuotta jatkunut, yhä paheneva sorto ei ole uutisaihe. Israelin sotilaat ampuvat ihmisiä lähes sattumanvaraisesti siellä täällä, ikään kuin pelotteeksi. Olin maaliskuuhuhtikuussa puolitoista kuukautta Länsirannalla kansainvälisen solidarisuusjärjestön ISM:n aktivistina seuraamassa tapahtumia ja osallistumassa mielenosoituksiin. Viimeisen vuorokauden aikana ennen kotiinpaluutani Israelin armeija tappoi neljä ihmistä.

Kun israelilainen tarkka-ampuja tappoi 25 vuotta Al Jazeera -kanavalla työskennelleen toimittajan, **Shireen Abu Aklehin** Jeninin pakolaisleirille tekemässään ryssä, tapaus huomioitiin ympäri maailmaa, osittain siksi, että hän oli myös USA:n kansalainen. Ja kun Israelin poliisit riehuiivat Shireenin hautajaiskulkueessa, repivät saattoväeltä Palestiinan lippuja ja hakkasivat arkun kantajia, niin että arkku oli pudota maahan, sitä droonilla kuvattu video levisi kaikkialle.

Vietin viimeiset päivät ennen kotiinpaluutani Hebronissa, jossa siirtokuntalaisten väkivalta palestiinalaisia kohtaan on kiihtynyt. He estävät jopa lapsia menemästä kouluun. Ja koska oli ramadan-kuukausi, häirintää oli tavallista enemmän Ibrahimin moskeijan edustalla. Puolet rakennuksesta, jota juutalaiset kutsuvat patriarkkojen haudaksi, on synagogana, mutta juutalaiset vaativat koko rakennusta itselleen.

Hebronilaisen ystäväni majatalo on melko lähellä Ibrahimin moskeijaa. Ennen kello 18:n rukousta kuulin pamauksia ja ambulanssin ääntä. Lähdin ulos ja näin, että meidän pikku kadunpätkällämme, jonka

checkpoint katkaisee, oli täysi riehunta päällä. Ihmisiä juoksee tarkastuspisteeltä pois päin, kadulla on paljon lapsia, kuuluu pauketta ja kyynelkaasu leviää. Sotilaita ryntäilee hullun lailla, huutaa, rynkyttää ovia ja ikkunaristikoita ja syöksyy ikään kuin väijyksiin. ”Tämä lienee eräänlainen näytös”, vieressäni seisova nuori mies hymähtää.

Pakenemme kumminkin sivukadun kivijalkaleipomoon turvaan. Ulkoa kuuluu hirvittävä pamaus. Lapset tuskin edes reagoivat, lienevät niin tottuneita. Nuoret miehet näyttävät kännykästään videota: Ibrahimin moskeijan sisäänkäynnin vieressä makaa nainen maassa, sotilaat eivät päästä ketään lähelle. Miehet kertovat, että sotilas ampui naisen, eikä ambulanssihenkilökuntaa päästetä tämän luokse. Yleinen tapa: varmistetaan kuolema. Sotilas väittää naisen iskeneen häntä veitsellä. Nuori perheenäiti ja keittiöveitsi sekä hampaisiin asti aseistautunut sotilas. Uskokoon ken tahtoo.

Saman vuorokauden aikana sotilaat tappoivat Betlehemin seudulla kävelleen naisen, ”joka oli lähestynyt epäilyttävästi”, nuoren miehen, ”joka oli aikeissa heittää Molotovin cocktailin” ja toisen miehen, ”joka oli ilmeisesti terroristi”. ”Epäilyttävä nainen” paljastui kuurossa ja ”Molotov-mies” liikuntarajoitteiseksi. Neljäs asui Jeninin pakolaisleirillä, jonne Israelin sotilaat tekivät useita hyökkäyksiä jo ennen Shireen Abu Aklehin murhaa.

Tämän vuoden alkupuolella Israelin ’turvallisuusjoukot’ ovat tappaneet jo viisi kertaa enemmän palestiinalaisia kuin viime vuonna samaan aikaan, vaikka viime vuosikin oli palestiinalaisille tuhoisin sitten vuoden 2014. Israelilaiset joutuvat tuskin koskaan vastuuseen tapoistaan – tai jos, tuomio on muutama kuukausi vankilassa. Jos palestiinalainen surmaaja jää kiinni, hänet ammutaan yleensä välittömästi – ja lisäksi ainakin kymmenen muuta ’varmuuden vuoksi’.

Ukrainan sota ja vaikeat valinnat Pohjois-Afrikassa

Kun Venäjä aloitti helmikuun lopulla suurhyökkäyksen Ukrainaan, monet maailman valtiot joutuivat vaikean valinnan eteen: kuinka muodostaa poliittinen kanta Venäjän hyökkäykseen? Samalla kun Venäjän aggressio on tuomittu laajasti esimerkiksi YK:n päätöslauselmissa, varsinaisia pakotteita ovat asettaneet vain muutamat valtiot. Myös Pohjois-Afrikan maat ovat välttäneet kannanottoja Ukrainan sodasta.

Väkivaltaiset konfliktit ja sodat aiheuttavat valtavia ihmiskärsimyksiä ja vaikuttavat voimakkaasti kansainväliseen poliittiseen järjestelmään. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on jälleen kerran nostanut ihmiskunnan huonoimmat puolet esiin. Uhrien määrää on tätä kirjoittaessa vielä vaikea arvioida, mutta ihmisoikeusjärjestöjen mukaan Venäjä on syylistynyt sotarikoksiin samalla, kun miljoonat ukrainalaiset ovat joutuneet jättämään kotinsa.

On ollut erikoista seurata tiedotusvälineistä mielikuvaa, jossa koko niin sanottu ”kansainvälinen yhteisö” olisi ollut tuomitsemassa Venäjän poikkeukselliset ihmis-

oikeusrikokset. Kun katselee maiden reaktioita ja poliittisia päätöksiä tarkemmin, Venäjän toimien tuomitseminen on jäänyt suurimmaksi osaksi hyvin ohueksi. Myös Pohjois-Afrikan maat ovat tasapainoilleet asettumasta sen enempää Venäjän, Yhdysvaltojen kuin EU:n puolelle.

Nykyiset kansainvälispoliittiset prosessit symboloivat maailmanjärjestyksen muuttumista ja moninapaisen maailman uutta ilmettä. Yhdysvallat ja EU eivät pysty enää sanelemaan, kuinka konflikteihin, ihmisoikeuksiin ja arvoihin tulee suhtautua. Moninapaisessa maailmanjärjestelmässä pienempien valtioiden intressit ovat kiinnittyneet useamman suuremman toimijan väliseen yhteistyöhön, jota kautta haetaan liikkumavaraa ajaa suuremmin omia intressejä.

Kylmän sodan perintö

Toisen maailmansodan jälkeen monet Pohjois-Afrikan valtiot vapautuivat eurooppalaisten siirtomaavalttojen hallinnasta erilaisissa prosesseissa, jotka jättivät jäljet eri valtioiden poliittisille ratkaisuille.

Vaikka Egypti virallisesti itsenäistyi jo vuonna 1922, vasta **Gamal Abdel Nasserin** johtama vallankaappaus vuonna 1952 vapautti maan poliittisen päätöksenteon Britannian kontrollista ja johdatti Egyptin sitoutumattomien maiden ryhmään ja sittemmin myös Neuvostoliiton liittolaiseksi. Algeria, joka oli kiinteimmin osa Ranskan siirtomaavalttoa, aloitti vapautustistelun vuonna 1954. Ranska ei kuitenkaan halunnut kukistaa itsenäisyysliikkeitä Algerian naapurissa, ja vuonna 1956 Tunisian ja Marokon onnistui saada itsenäisyys ilman aseellista taistelua.

Luonnonvaroistaan rikkaasta Algeriasta Ranska ei kuitenkaan halunnut luopua.

Siirtomaavallan purkautuminen etenikin Tunisiassa ja Marokossa asteittain, ja maat jäivät vuosikymmeniksi Ranskasta ja myöhemmin Yhdysvalloista riippuvaiseksi niin taloudellisesti kuin sotilaallisestikin. Algeria itsenäistyi lopulta vuonna 1962 verisen itsenäisyystistelun jälkeen ja liittyi sitoutumattomien maiden ryhmään. Juuri sitoutumattomien maiden tuki Algerian vapautusliikkeelle oli mah-

dollistanut kansainvälisten suhteiden luomisen sodan aikana.

Libya itsenäistyi virallisesti vuonna 1951 Italian siirtomaavallasta. **Muammar Gaddafin** johtaman upseerivallankaappauksen jälkeen vuonna 1969 myös Libya alkoi harjoittaa itsenäisempää politiikkaa kansallistamalla maan valtavat öljyvarat, jotka ohjattiin nyt hyödyttämään maan kansalaisia yläluokkien sijaan. Kansallistamiset ja sosialististen hallintojärjestelmien tukeminen olivat monella tapaa yleisiä juuri Egyptissä, Algeriassa ja Libyassa. Maat asetettiin usein suurvaltapolitiiseen Neuvostoliiton johtamaan sosialistiseen blokkiin, mutta silti maat keskittyivät kansainvälisesti myös aja-

maan itsenäisempää sitoutumattomien maiden agenda ja tukemaan vapausliikkeitä ympäri maailmaa.

Yhdysvaltain hegemonian päättyminen

Kun Venäjä aloitti kansainvälisen oikeuden vastaisen hyökkäyksenä Ukrainassa, monille on tullut yllätyksenä, miten harvat maat Euroopan ja Pohjois-Amerikan ulkopuolella ovat osallistuneet Yhdysvaltojen ja EU-maiden ajamiin pakotteisiin. Tietenkin YK:n päätöslauselmat ovat oikeutetusti tuominneet Venäjän hyökkäyksen, mutta yleiskokouksen päätöksiä pidetään usein eräänlaisena moraalilarppauksena, kuten olemme esi-

merkiksi Israelin tai Yhdysvaltojen suhteen useasti nähneet. Varsinaisia Venäjän vastaisia pakotteita ovat asettaneet lähinnä Euroopan valtiot, Yhdysvallat ja Kanada sekä Australia, Japani, Etelä-Korea ja pieni Singapore.

Itseasiassa Venäjän hyökkäyksen tuomitseminen on ollut maailmalla jopa poikkeuksellisen vaisua. Myös Pohjois-Afrikassa Venäjän toimia on kommentoitu kieli keskellä suuta. Kun YK:n yleiskokouksessa äänestettiin Venäjän hyökkäyksen tuomitsemisesta, Algeria ja Sudan pidättäytyivät äänestämästä. Marokko ei ollut paikalla ja Egypti, Tunisia, Mauritania sekä Libya äänestivät puolesta. Kun huhtikuun alussa YK:n yleiskokouksessa ää-

nestettiin Venäjän ulossulkemisesta ihmisoikeusneuvostosta, Algeria äänesti vastaan Egyptin, Tunisian ja Sudanin äänestäessä tyhjää. Marokko ja Mauritania eivät olleet paikalla. Vain ulkomaisten toimijoiden kontrolloima Libya äänesti erottamisen puolesta.

Samalla kun viralliset poliittiset lausunnot ovat jääneet vaisuiksi, Venäjä ja presidentti **Vladimir Putin** nauttivat yllättävän laajaa kannatusta Pohjois-Afrikan kansojen keskuudessa.

Venäjän hyökkäys nähdään taisteluna ”lännen” imperialismia ja neokolonialismia vastaan ja Putin oikeudenmukaisuuden puolustajana. Esimerkiksi Egyptissä Twitterissä trendikkäitä hashtag-merkintöjä ovat olleet *“support Putin”* (tuemme Putinia) ja *“we are with Russia”* (kannatamme Venäjää). Tunisiassa on vallinnut eräänlainen Putinomania nuorten ja vanhojen, rikkaiden ja köyhien, nationalistien

ja demokraattien, naisten ja miesten sekä maaseudun ja kaupunkien eliitin keskuudessa, kuten **Moncef Gouja** kirjoittaa L’Economiste Maghrébin verkkojulkaisussa. Muun muassa Algeriassa Putin on saanut lempinimen Abu Ali.

Energia ja Euroopan energiaturvallisuus

Vuime vuosina Venäjän vahvistuminen ja Kiinan nousu Yhdysvaltojen hegemonian haastajaksi on lisännyt Kiinan taloudellista painoarvoa Pohjois-Afrikassa entisestään.

Taloudelliset sopimukset Kiinan kanssa sekä aseostot Venäjältä ovat olleet tasapainottamassa epäsuhtaa ja riippuvuutta EU:sta ja Yhdysvalloista.

Algeria on EU:n kolmanneksi suurin maakaasun toimittaja ja merkittävä öljyn tuoja sekä öljykartelli Opecin jäsen. Algeria on myös

ollut mukana koordinoimassa maakaasun tuotantoa niin kutsutussa kaasun Opecissa yhdessä Venäjän, Iranin, Qatarin ja Venezuelan kanssa. Algeria ei ole suostunut nostamaan energiantuotantoaan, vaikka sitä on painostettu Yhdysvaltoja myöten, kun USA:n ulkoministeri Anthony Blinken vieraili maassa maaliskuun lopussa. Painostus alkoi jo aiemmin, kun Espanja ilmoitti kannattavansa Marokon autonomiasuunnitelmaa Länsi-Saharassa. Algeria on puolestaan tukenut Länsi-Saharan itsenäisyyttä ajavaa Polisariota. Lopulta Algeria vihjasi nostavansa Espanjalle toimittamansa kaasun hintaa markkinoiden edellyttämälle tasolle pidättäytymällä samalla lisäämästä tuotantoa. Sen sijaan Italialle Algeria on luvannut lisätä energiantoimintuksia, joita Euroopassa janotaan Venäjän pakotteiden varalle.

Ukrainan sota vaikuttaa Pohjois-Afrikan arkeen monella muullakin tavalla. Venäjän ja Ukrainan vilja on muodostanut merkittävän osan Pohjois-Afrikan maiden tuonnista. Sota vaikuttaakin suoraan alueen jo ennestään hauraaseen ruokaturvallisuuteen. Pohjois-Afrikassa politiikka keskittyykin suojelemaan maiden omia suoria valtiollisia intressejä. Ihmisoikeudet ja demokratia jäävät toissijaisiksi argumenteiksi. Kansainvälisen oikeuden rikkominen ja vetoaminen ihmisoikeusrikkomuksiin vaikuttaa Pohjois-Afrikan maiden näkökulmasta tekopyhälle. Etenkin kun niitä esittävät Yhdysvallat ja EU, joiden oma saldo nähdään Pohjois-Afrikassa monella tapaa kyseenalaisena.

KIRSTI HONKASALO

Myös monet Israelin juutalaiset vastustavat palestiinalaisten häätöjä Itä-Jerusalemien Sheikh Jarrabissa.

tri Karim Maiche

EU-kansalaisaloite: Kauppa laittomien siirtokuntien kanssa lopetettava

Euroopan unioni ja sen jäsenmaat pitävät miehitysvallan miehittämilleen alueille rakentamia siirtokuntia kansainvälisen lain vastaisina. Kansainvälinen laki yksiselitteisesti kieltääkin kolmansia osapuolia tunnustamasta ja millään tavalla avustamasta tällaisia siirtokuntia. Tästä huolimatta EU on sallinut kaupankäynnin esimerkiksi Israelin miehittämilleen palestiinalaisalueille rakentamien siirtokuntien kanssa, mikä merkitsee käytännössä niiden tunnustamista ja miehityksen ja laittoman maanvaltaamisen tukemista.

Pari vuotta sitten joukko EU-kansalaisia esitti EU-komissiolle EU-kansalaisaloitteen siirtokuntakaupan kieltävän lain säätämiseksi. Komissio kieltäytyi rekisteröimästä aloitetta vedoten puuttuviin valtuuksiinsa. EU:n oma tuomioistuin hylkäsi ratkaisussaan komission perustelut, ja kansalaisaloite on nyt rekisteröity.

Tarvittavien miljoonan allekirjoituksen keräämiseen tarvitaan kaikkien Palestiinan ja muiden laittomasta miehityksestä kärsivien alueiden tilanteesta ja kansainvälisen lain kunnioittamisesta välittävien ihmisten ja organisaatioiden panosta. **ANNA ÄÄNESI osoitteessa www.rauhanpuolustajat.org/eun-kansalaisaloite-siirtokuntatuotteiden-kieltamisesta/ tai skannaamalla viereinen QR-koodi** ja levitä keräystä eteenpäin! (Huom! Antamasi tiedot eivät ohjaudu kampanjan sivustolle, vaan ne menevät salattuina suoraan EU:n viralliseen ECI-tietokantaan, mistä ne tuhotaan kelpoisuuden tarkastuksen jälkeen.)

EU:n kansalaisilla on vihdoinkin mahdollisuus saada EU noudattamaan kauppapolitiikassaan kansainvälistä lakia ja kieltämään voitontavoittelu miehityksestä ja kaupankäynti laittomien siirtokuntien kanssa nyt ja tulevaisuudessa.

Kansalaisaloitteen takana on laaja kansalaisjärjestöjen, ruohonjuuriliikkeiden ja poliitikkojen yhteenliittymä. Tarkempaa tietoa EU-kansalaisaloitteesta saa #StopSettlements-kampanjan nettisivuilta <https://stopsettlements.org/>.

KIRSTI HONKASALO

Israelin siirtokuntalaiset ovat juurineet valtaosan Qusran kyläläisten oliivitarhasta ja ryövänneet maan itselleen.

Ukraina – Palestiina

Ukrainan sota ja sen yhteydessä paljastuneet hirmutyöt ovat järkyttäneet koko Eurooppaa. On selvää, että muun maailman on tehtävä kaikkensa sodan lopettamiseksi ja syyllisten saattamiseksi edesvastuuseen.

Sota paljastaa valitettavasti myös kaksoisstandardit, jotka vallitsevat maiden suhtautumisessa konflikteihin. Palestiinalaiset ovat kärsineet laittoman miehityksen, apartheidin ja matalan intensiteetin sodaksi luonnehditun jatkuvan konfliktin alaisina jo vuosikymmeniä ilman, että länsimaat olisivat tehneet mitään tilanteen lopettamiseksi.

Sodan alettua Human Rights Watchin Lähi-idän osaston entinen johtaja **Sarah Whitson** sanoi, että Venäjän ja Israelin tekemissä kansainvälisen lain loukkauksissa, mukaan lukien syyllistymisessä sotarikoksiin, on selviä yhtäläisyyksiä. Hänen mukaansa perusteet Israeliin kohdistuvien sanktioiden tai edes kansainvälisen lain noudattamisen vastustamiselle ovat puhtaasti poliittisia.

Tässä maailmassa polttopulloa heittävä ukrainalainen on maataan puolustava sankari, niin kuin epäilemättä onkin, mutta mieltään osoittava ja kiviä heittelevä palestiinalaisnuori on terroristi, jonka kodin voi tuhota ja joka voidaan vaika ampua rankaisematta.

Kouriintuntuvimmin kaksijakoinen suhtautuminen ilmeni Yhdysvaltain ulkoministeri **Anthony Blinkenin** maaliskuun alussa YK:n ihmisoikeusneuvostossa pitämässä puheessa, jossa hän vaati lähettämään Putinille ”lujan viestin”, jotta tämä lopettaisi kouluja, sairaaloita ja asuinrakennuksia tu-

honneen ja satoja siviileitä surmanneen hyökkäyksen. ”Nämä ovat ihmisoikeusloukkauksia, jollaisten estämiseksi tämä neuvosto on luotu. Jos emme voi yhdistyä nyt, milloin sitten voimme?”, hän sanoi. Samassa puheessa Blinken nimitti ihmisoikeusneuvoston Israelin toimintaan mihitetyillä alueilla kohdistamia tutkimuksia tahroiksi neuvoston uskottavuudessa ja vaati niiden lopettamista.

Britannia ja Kanada ovat olleet eturintamassa vaatimassa Kansainvälistä rikostuomioistuunta (ICC) aloittamaan tutkimukset Venäjän sotarikoksista Ukrainassa. Viime vuonna nämä maat vaativat ICC:ta lopettamaan Israelia koskevat tutkimukset. Tämän perusteluna oli sama kuin mitä Israel on jatkuvasti väittänyt, että ”Palestiina ei ole suvereeni maa”, vaikka YK on tunnustanut sen valtioksi.

Kukaan ei varmaan vaadi EU:ta asettamaan Ukrainalle antamansa avun ehdoksi, että myönteiset viitaukset terrori-iskuja tehneeseen nationalistiin **Stepan Banderaan** poistetaan ukrainalaisista kirjoista. EU ei ole asettanut ehdoksi Israelin osallistumiselle EU:n massiivisiin projekteihin, että Israel lopettaisi EU:n rahoittamien koulurakennusten tuhoamisen Länsirannalla, mutta perusteettomat väitteet vihanlietsonnasta palestiinalaisten oppikirjoissa ovat pysäyttäneet EU:n avun palestiinalaishallinnolle niin, että esimerkiksi palestiinalainen syöpäsairaala on joutunut kääntämään takaisin satoja potilaita.

Suomenkin osalta voi kysyä, onko uusi ohjuspuolustusjärjestelmä aivan pakko ostaa juuri israelilaisilta val-

mistajilta, joita syytetään osallisuudesta Israelin tekemiin kansainvälisen lain ja ihmisoikeusloukkauksiin.

YK:n palestiinalaisalueita koskevien asioiden esittelijän **Michael Lynkin** raportin mukaan Israelin miehitys on muuttunut entistä repressiivisemmäksi palestiinalaisia kohtaan Israelin armeijan ja siirtokuntalaisten käytöksen, talojen purkamisen ja YK:n suorittamalle ihmisoikeusloukkausten seurannalle asetettujen esteiden johdosta. Israelin armeijan toimesta surmansa saaneiden määrä oli vuonna 2021 korkeampi kuin kertaakaan vuoden 2014 jälkeen, jolloin Israel teki ”Protective Edge” -nimellä tunnetun operaation Gazassa, ja siirtokuntalaisten väkivallantekoja ja talojen purkamisia oli enemmän kuin koskaan. Tällaiset tiedot eivät ole poliitikkoja kiinnostaneet.

Ukrainan presidentin **Zelenskyin** Israelin parlamentille esittämästä vetoamuksesta huolimatta Israel ei ole myöskään liittynyt Venäjän vastaisiin pakotteisiin ja on pyrkinyt pysymään ”puolueettomana”.

Puhuessaan YK:n turvallisuusneuvostolle 5.4. Zelenskyi vaati, että rauhan voiman on tultava hallitsevaksi. ”Ukraina tarvitsee rauhaa. Eurooppa tarvitsee rauhaa. Maailma tarvitsee rauhaa”. Vaikka maailman päättäjät eivät tätä vetoamusta tosissaan kuuntele ja oman mielen täyttävät nyt suoraan päälle käyvät sodan kauhut, ei Palestiinan asiaa saa jättää sen varjoon eikä toimintaa sen puolesta laiminlyödä. Tappio Palestiinassa olisi tappio koko maailmalle.

Palestiinan kansalaisyhteiskunta hyökkäyksen kohteena

Viime syksynä Israelin puolustusministeri julisti kuusi tunnettua palestiinalaista kansalaisjärjestöä ”terroristijärjestöiksi”. Perusteena olivat näiden väitetyt yhteydet palestiinalaiseen Popular Front for the Liberation of Palestine (PFLP) -nimiseen pieneen sekulaariseen järjestöön, jonka sotilaallinen siipi on tehnyt kuolettavia iskuja israelilaisia vastaan. Julistus tuotti heti tulosta Suomessa, kun Suomen Lähetyseura katkaisi pitkäaikaisen yhteistyönsä lastensuojelujärjestö DCI-Palestinen kanssa sanoen syytösten voivan vaarantaa sen muita hankkeita.

Vaikka Israelin toimivalta ei ulotu Palestiinan itsehallintoalueelle ja Palestiinan lakien alla toimiviin järjestöihin, Israelin miehitysjoukkojen komentaja allekirjoitti määräyksen, jossa näitä ”laittomia” järjestöjä kielletään toimimasta ”Juudea-Samariassa”. Tämän seurauksena Israelin armeija voi toimia niiden kanssa miten tahtoo, pidättää henkilökuntaa kollaboraattoreina, tutkia toimitiloja ja ottaa haltuunsa niiden arkistoja ja tietokoneita.

Julistus on jatkoa Israelin pitkäaikaiselle kampanjoinnille, missä palestiinalaisia järjestöjä mustamaalataan antisemitismi- ja terrorismisyytöksillä, niiden toimintaa estetään ja johtohenkilöitä häiritään ja uhkaillaan ja estetään mat-

kustamasta. Israelin sotarikoksia ja ihmisoikeusloukkauksia paljas-

tavien järjestöjen ja yksilöiden vainoamisen ja heidän perusoikeuksiensa ja -vapauksiensa riistämisen nähdään olevan Israelin päämenetelmiä sen palestiinalaisiin kohdistuvan sorron ja ylivallan pitämiseksi yllä. Lahjoittajamaissa monet Israelin asiaa ajavat järjestöt käyvät koordinoitua kampanjaa lahjoittajien painostamiseksi lopettamaan palestiinalaisten ja kansainvälisten järjestöjen tuki. Hollannissa vuosilta 2005–2020 tehdyssä selvityksessä tunnistettiin 12 yritystä painostaa lahjoittajia lopettamaan Palestiinan kansaa tukevien järjestöjen rahoittaminen.

KIRSTI HONKASALO

Palestiinalaiset eivät pääse omilla autoillaan Israeliin töihin.

Motiivina Israelin järjestövaivon kulminoitumiselle kriminalisoimalla palestiinalaisjärjestöjä ja nimittämällä ne suoraan terroristiryhmiksi on arvioitu olevan muun muassa joidenkin niistä tekemä työ Kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC), joka valmistelee syytteitä sotarikoksista miehityksillä palestiinalaisalueilla, niiden vaikutus Israelin huonontuvaan imagoon apartheid-valtiona sekä niiden työ palestiinalaisten vastustuskyyvyn kasvattamiseksi Israelin kolonisaatiota ja etnistä puhdistusta vastaan. Arvioiden mukaan ICC:lle toimitettujen dokumenttien uskottavuuden heikentäminen on Israelin hallituksen strateginen tavoite, ja kyseisten järjestöjen terroristileimaa koskevan konsensuksen aikaansaaminen EU:ssa on tässä poliittis-oikeudelliselta kannalta tärkeää.

Vuotaneiden tietojen mukaan Israel on myös suunnittelemassa kampanjaa YK:n Gazan kevään 2021 väkivaltaisuuksia ja Länsirannan ja Gazan pitkittyneen konfliktin syitä tutkivan komission häpäisemiseksi.

Julistus on nostattanut ennen näkemättömän laajaa vastarintaa poliitikkojen ja ihmisoikeusjärjestöjen keskuudessa. Muun muassa Suomessa joukko kansanedustajia on ilmaissut täyden tukensa palestiinalaisille järjestöille ja vaatinut Suomen hallitusta ja EU:ta tuomitsemaan Israelin kampanjan ihmisoikeusjärjestöjen tukahduttamiseksi. Akys totesi kirjeessään Suomen Lähetysseuralle olevan hyvin surullista ja vaarallista, jos tällaisten kampanjoiden tuloksena onnistutaan lamaannuttamaan hättää kärsivien ihmisten auttaminen

ja murentamaan heidän laittoman miehityksen ikeestä vapautumiseensa ja kansainvälisen oikeuden toteutumiseen pyrkivän toiminnan edellytyksiä. Tällaiset onnistumiset vain innostavat Israelia kiihdyttämään hyökkäyksiään entistä häikäilemättömämmin.

EU:n ja EU-maiden edustajien lausunnoissa on todettu, että menestyvä kansalaisyhteiskunta ja perusoikeuksien kunnioitus ovat demokratian, hyvän hallinnon ja kestäväen kehityksen olennaisia tekijöitä. Israelin syytökset otetaan vakavasti, mutta minkään niille aikaisemmin esitettyjen vastaavalaisten syytösten ei ole voitu havaita pitävän paikkaansa. Tämänkertaisen julistuksenkaan osalta ei ole saatu yksityiskohtaisia todisteita, ja muut maat ovat jääneet odottamaan lisätodisteita.

Israelin sotilasoikeusasiamiehen mukaan järjestöjen terroristeiksi nimeämisen ydinkohdat perustuvat salassa pidettävään aineistoon, jota se ei ole suostunut paljastamaan syytetyille järjestöille. Koska järjestöillä ei ole mahdollisuutta nähdä niitä vastaan esitettyjä todisteita, niiltä epäytyy oikeus puolustautua syytöksiä vastaan oikeudessa, ja ne syyttävät Israelin käyttävän autoritaarisille maille tunnusomaisia menetelmiä.

+972 Magazine -lehti, vasemistolainen uutisten ja mielipiteiden verkkolehti, jonka perusti elokuussa 2010 neljän israelilaisen kirjailijan ryhmä Tel Aviviin, on analysoinut käsiinsä saamaansa Israelin turvallisuuspalvelun EU:lle lähettämää aineistoa. Lehden mukaan se perustuu lähes kokonaan kahden Israelin vangitseman palestiinalaisen kuulusteluihin, jotka ei-

vät ole koskaan työskennelleet syytetyissä järjestöissä, ja niiden tarkeitushakuisiin tulkintoihin ja joissa on käytetty kidutusta lähentyvää painostusta. Aineisto ei vakuuttanut EU:n diplomaatteja, ja jopa Washingtonista jouduttiin pyytämään ”lisätietoja”. Israelin ulkoministeriö lähetti tämän vuoden tammikuussa toisen dokumentin. Tämäkään ei lehden mukaan esitä mitään todellisia todisteita, vaan enemmänkin yleisluonteisia väitteitä niiden tuesta PFLP:lle, (Palestiinan vapautuksen kansanrintama) ja keskittyy järjestöjen johtohenkilöiden ja PFLP:n väitettyihin yhteyksiin, eikä ole tuottanut Israelin toivomaa tulosta.

Vaikka EU-maat ovat suurelta osalta jääneet odottavalle kannalle, syytösten haperuudesta huolimatta monet EU:n ja Euroopan maiden toimijat ovat osoittaneet alttiutta myönteillä Israelin narratiivia. EU-komissio jäädytti jo keväällä ennen Israelin julistuksen julkaisemista yhden kuudesta järjestöstä, ihmisoikeusjärjestö Al-Haqin, projektin rahoituksen viitaten Israelin hallituksen raporttiin, jossa syytetään palestiinalaisjärjestöjen väärinkäyttävän eurooppalaisten lahjoittajien varoja terroristisiin tarkoituksiin. Vaikka tehdyssä toiminnantarkastuksessa ei löytynyt mitään sitoumusten rikkomisia tai säännöttömyyksiä, komissio päätti keskeyttää tuen. Komissio ei pyynnöistä huolimatta ilmoittanut varojen pidättämisen syitä ja oikeudellisia perusteita, minkä johdosta Al-Haq ei ole pystynyt puolustautumaan siihen kohdistuvia syytöksiä vastaan. Joukko EU-parlamentin Sosialistien ja demokraattien ryhmän EU-edustajia on tehnyt

komissiolle kyselyn, miksi se estää järjestöjä toimittamasta elintärkeää tukea Palestiinan yhteiskunnalle Israelin toistaiseksi todistamattomien syytösten perusteella.

Komissio on myös kehottanut kansainvälistä ihmisoikeusjärjestöä Oxfamia katkaisemaan tukensa Union of Agricultural Work Committees (UAWC) -järjestölle, joka on suurin maanviljelyksen kehittämis- ja tukioorganisaatio miehitehtävillä alueilla. Hollanti on ollut pitkään sen tukija, mutta tammikuussa 2022 Hollannin hallitus päätti 18 kuukauden keskeytyksen jälkeen lopettaa tuen kokonaan, vaikka tehdyssä ulkopuolisessa selvityksessä ei voitu osoittaa UAWC:n ja PFLP:n välisiä organisatorisia yhteyksiä. Hollannin tuen lopettaminen järjestön projekteille aiheuttaa

valtavaa vahinkoa palestiinalaisille viljelijöille ja kalastajille Länsirannalla ja Gazassa. Palestiinan Non-Governmental Organizations Network (PNGO) -verkoston lausunnossa todetaan päätöksen olevan osoitus Hollannin hallituksen pahoista tarkoituksista ja hätkähdyttävästä vastuuttomuudesta. ”Miksi on vedetty pitkälle meneviä johtopäätöksiä ja ryhdytty rajoittaviin toimiin palestiinalaisjärjestöjä vastaan Israelin raporttien perusteella, mutta mitään vastaavaa ei ole tehty Israelin suhteen tunnettujen ja palkittujen ihmisoikeusjärjestöjen, kuten Amnesty, Human Rights Watch ja B’Tselem tekemien raporttien johdosta”, kysyvät päätöksen vastustajat Hollannissa.

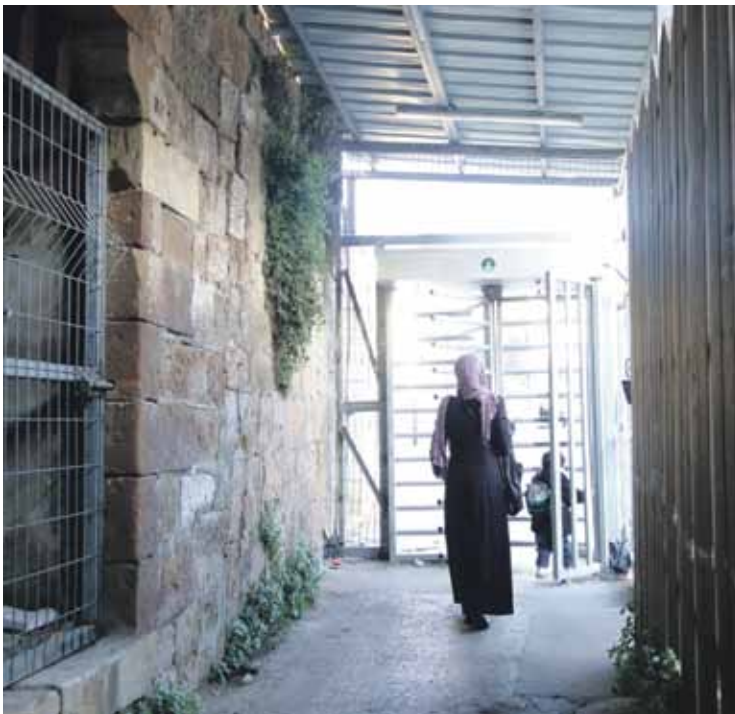
YK:n ihmisoikeuskomissaari **Michelle Bachelet** toteaa, että Is-

raelin toimenpiteet ovat jatkoa ihmisoikeusjärjestöjen toimintaa halvaannuttaville toimille, ovat hyökäys ihmisoikeuksien puolustajia vastaan ja vahingoittavat vakavasti yhdistymis- ja ilmaisuvapautta sekä oikeutta julkiseen osallistumiseen. Hän kehottaa Israelia luopumaan palestiinalaisjärjestöjen terroristiksi tai laittomiksi nimeämisestä, jolla ei ole todistusperustaa.

Israelin operaatio on kuitenkin saanut monet lahjoittajat pelkäämään ja Euroopan maat vähintään ilmaisemaan huolestumisensa järjestöjen mahdollisista terrorismikytkennöistä, ja niiden on piakkoin päätettävä tuen jatkamisesta. Monet maat, jotka eivät usko Israelin syytöksiä, epäröivät tehdä yksin päätöstä niiden hylkäämisestä ja odottavat jonkinlaista maiden yhteistä päätöstä jatkosta. Fyysisen elintilan lisäksi Palestiinan kansalaisyhteiskunnan elintila on uhkaavasti supistumassa. Tämän torjumiseksi on tärkeää voimistaa entisestään EU:n ja jäsenmaiden painostamista, jotta ne hylkääsivät Israelin syytökset, palauttaisivat luottamuksensa järjestöihin ja informoisivat lahjoittajia syytösten hylkäämisestä.

Seppo Rinne

Tässä on avuksi järjestöjen tukikampanjan nettisivusto <https://palcivilsociety.com/>.

KIRSTI HONKASALO

Sotilaat ampuivat yhden naisen moskeijan edustalla.

Palestiinalaisperheiden lapset Libanonin kriisiympäristössä

”Meidän perhe maksaa hissien käytöstä. Kun tulen kaupungilta, pyydän vahtimestaria panemaan hissien päälle, ja pääsen kantamuksineni kotikerrokseen. Talon maksullinen generaattori jauhaa sähköä, niin että meillä on valoa ja lämpöä.” Ostokyyti hississä ja ostosähkö asunnoissa kuvaavat Libanonin varakaammankin väen arkea talous-, energia- ja polttoainepulan Beirutissa. Nostetta on, jos on rahaa.

Jo Libanonin sisällissodan (1975–1990) aikana asemiinsa asettuneella poliittisella eliitillä on pitänyt kiirettä. Heidän arvioidaan vanhaan tapaan urakoineen käytettävissä olevat rahat omiin taskuihinsa ja ripottelevan sieltä murusia kannattajilleen. Heidän on pitänyt ponnistella ja saada estetyksi tutkimus Beirutin sataman elokuun 2020 räjähdyksestä. Turhautuneiden ihmisten mielenosoitukset on lamautettu väkivalloin. Jo 440 000:n maassa asuvan syyrialaisen tai palestiinalaisen pakolaislapsen ja 260 000 libanonilaisen lapsen pelätään jääneen pysyvästi pois kouluista. Lääkäreistä 40 ja sairaanhoitajista 30 prosenttia on lähtenyt maasta. Ihmisten on vaikea saada nostetuksi pankista omia rahojaan. Muutama vuosi sitten Libanon laskettiin rahoituspiireissä keskitulon maaksi ja pankit houkutteleviksi. Nyt Libanon on jo lähellä hajon-

neen valtion (failed state) luokitusta.

Joka neljäs Libanonissa asuva ihminen on pakolainen. Suuri osa heistä on lapsia ja nuoria. Arabikansojen ystävyysseuran paikallinen palestiinalainen yhteistyöjärjestö Beit Atfal Assumoud (BAS) on omistautunut lasten ja perheiden palveluun jo 1970-luvulta alkaen. BASin työntekijät ovat kulkenet perheiden rinnalla massamurha-aaltojen, sotien ja piiritysten läpi.

Beit Atfal Assumoud järjestää vuosittain Sabran ja Shatilan 1982 tapahtumien muistoviikon. Silloisen massamurhan toteutti Israel libanonilaisen oikeistokristittyjen puolueen militaarijoukon avulla. Historioitsija **Bayan al-Houtin** mukaan 3500 ihmistä kuoli tai katosi. Tänä vuonna 40-vuotismuistoviikko pidetään 10.9.–17.9. 2022.

AKYS on järjestänyt kaksi kertaa muistoviikon aikaan ryhmämatkan Libanoniin, jolloin tutustutaan monipuolisesti palestiinalaisten tilanteeseen. Matkan aikana kummit ovat tavanneet kummilapsiaan ja kummivanhuksiaan ja käyneet kulttuurikohteissa. AKYSilla ei ole vielä varmaa suunnitelmaa ryhmämatkan järjestämisestä tänä vuonna. Alustava ajankohta omakustanteiselle matkalle voisi olla 10.–17.9.2022. Tiedustelut [\[akys.kapsi.fi/wordpress/koti/arabikansojen-ystavyysseura/ota-yhteytta/\]\(https://akys.kapsi.fi/wordpress/koti/arabikansojen-ystavyysseura/ota-yhteytta/\)](https://</p>
</div>
<div data-bbox=)

”Nyt me taistelemme köyhyyttä vastaan” - Shatilan keskuksen johtaja **Jamile Shehadeh**.

Päivästä toiseen selviytyminen on jo libanonilaisillekin jatkuvaa ponnistelua. Vielä rajumpaa se on palestiinalaisille. Kestävän kehityksen ensimmäinen tavoite ”poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta” koskee mitä suurimmassa määrin palestiinalaispakolaisia. Yksi köyhyyden vastaisen taistelun muoto Beit Atfal Assumoudin kymmenessä keskuksessa on perhetyöhön liittyvä kummitoiminta. Yli tuhannella lapsella on kummeja ympäri maailmaa. Lasten perheillä ei ole edellytyksiä toimeentulon hankkimiseen omalla työllä. Yli puolella lapsista isä on kuollut tai työkyvytön. Tarjolla oleva työ on päiväpalkalla romunkeräämistä, vihannesten ja hedelmien myyntiä, rakennustyötä, autonkorjausta, myyntiä leipomoissa ja kahviloissa. Äitien mahdollinen työ on siivous- ja kotiapulaistyötä, kosmetiikan tai leipomusten myyntiä kotoa käsin. Koulutetuilla palestiinalaisilla ei ole pääsyä ammattinsa mukaisiin töihin Libanonin työmarkkinoilla. Pieni poikkeus tuli voimaan muutama vuosi sitten.

Sairaanhoidtaja voi saada työtä libanonilaisessa sairaalassa.

Kummiperheestä yleensä äiti käy nostamassa ja kiittää käteisen kummiavustuksen lasten (56) päivittäistarpeisiin oman keskuksensa sosiaalityöntekijältä. Kummimaksusta (30 €/kk) 5 % käytetään lasten kulttuuritoimintojen järjestämiseen ja 5 % sosiaalityöntekijän palkkaus-avustukseksi. Jokaiselle lapselle sosiaalityöntekijä etsii häntä kiinnostavan harrastusryhmän lapsen kulttuuristen oikeuksien toteutumiseksi. Suosituimpia ovat kuvaamataito, dabke-tanssi, musiikki, jalkapallo, retket, juhlat ja kesätoiminta.

Sosiaalityöntekijät kirjoittavat kummilapsista vuosittain raportin. AKYS tekee niistä yhteenvetöön seuratakseen kummitoiminnan hyödyllisyyttä. Luvuvuonna 2020–2021 kolme neljästä kummilapsesta siirtyi koulussa seuraavalle luokalle. Osa tarvitsi tukiopetusta. Kaksi kummilapsista opiskeli yliopistossa. Vailla terveysongelmia kummilapsista oli 71 %. Terveysongelmien hoito ja lääkkeiden saatavuus ovat vaikeutuneet.

Suurimmalla osalla kummilapsista (71 %) perhesuhteet ovat hyvät, lämpimät ja tukevat. Sosiaalityöntekijöiden kuvauksissa mainitaan, että vanhemmat tekevät kaikkensa turvatakseen lapsilleen mahdollisimman normaalin arjen vaikeissa oloissa. Sosiaalityöntekijät ovat nähneet sukulaisten välistä solidaarista avunantoa pahoisissa tilanteissa. Kuitenkin, jos isällä tai äidillä on vakavia mielenterveys- tai muita ongelmia, tilanne aiheuttaa vaikeita jännitteitä perheeseen. Isän tai äidin kuolema oli joillakin kummilapsilla suruna vii-

me vuonna. Osa lapsista kärsii sisarusten käyttäytymishäiriöistä. Jokunen joutuu kantamaan huolta perheen toimeentulosta ja tekemään työtä perheen tulojen jatkeeksi.

Kohtuullisen asumiskelpoisia, siistinä pidettyjä ja viihtyisiä koteja oli noin puolella kummilapsista. UNRWA on korjannut muutaman perheen asunnon vuonna 2021. Asunnon menettämisen vuoksi jotkut perheet asuvat eri paikoissa. Huonokuntoiset, kosteusvaurioiset, vailla päivänvaloa olevat ja ahtaat kodit ovat arkipäivää melkein puolella kummilapsien perheissä. Vuokranmaksussa on vaikeuksia tai se on jonkun omaisen hyväntahtoisuuden varassa.

Ulkoministeriön kehitysyhteistyöavustuksella on AKYS pystynyt muutamana vuonna tukemaan erityislasten koulunkäyntiä. Yli puolet lapsista oli 2021 raporttien mukaan edistynyt oppimis- ja kuntoutumistavoitteissaan oikein hyvin

tai hyvin, reilu kolmannes kohtalaisesti. Lapsen sosiaalisessa tilanteessa oli erittäin hyvää tai hyvää kohentumista reilulla puolella, kohtalaista kohentumista myös kolmanneksella. Raporttien mukaan erityislasten vuorovaikutuskyyvyt olivat lisääntyneet. Perheiden ja sukulaisten ymmärrys lapsen tilanteesta ja tarpeista oli aikaisempaa parempi. Erityislapsille perheneuvolat olivat tehneet kotikuntoutusohjeita, jos koulu oli pandemian takia suljettuna.

Beit Atfal Assumoud on näyttänyt, että kriisienkin keskellä voidaan tuloksetkaasti huolehtia lasten tarpeista monipuolisesti. Siinä työssä suomalaiset kummit ovat arvokkaana apuna.

Sirkku Kivistö

AKYSin kummitoiminnan vastuuhenkilö

<https://akys.kapsi.fi/wordpress/kummitoiminta/kummilomake/>

KIRSTI HONKASALO

Daavid vs Goljat taistelussa siirtökunnan rakentamista vastaan

Kuinka ruoka riittää?

Tammikuussa 1977 Egyptin silloinen presidentti **Anwar Sadat** ilmoitti, että hänen hallituksensa aikoi purkaa maassa pitkään vallinneen peruselintarvikkeiden tukemishjelman. Päätös syntyi Maailmanpankin vaatimuksesta, sen jälkeen kun Sadat oli hakenut siltä lainaa. Vehnäjauhon, riisin ja ruokaöljyn hinnat nousivat heti jopa 50 %. Sadat tuhannet ihmiset joka puolella Egyptiä nousivat spontaanisti kapinaan ja kohdistivat väkivaltaa hyväosaisten taloja ja liikkeitä sekä hallintorakennuksia vastaan. Näissä ”leipämellakoissa” kuoli yli 70 ihmistä, ja satoja loukkaantui. Mellakat loppuivat, kun Sadat ilmoitti luopuvansa suunnitelmistaan ja palauttavansa peruselintarvikkeiden tuet.

Viime vuonna Egypti oli maailman suurin vehnätuoja, ja suuri osa sen tuomasta vehnästä on perinteisesti tullut Venäjältä ja Ukrainasta. Vaikka maa itse tuottaa suuret määrät riisiä, vehnäleipä lienee kuitenkin etenkin köyhälle kansalle tärkein peruselintarvike. Egyptin yli sadasta miljoonasta asukkaasta jopa noin 30 % elää köyhyysrajan alapuolella. Ukrainan sodan takia maan vehnäsato lienee tänä vuonna merkittävästi pienempi kuin aiemmin, ja sama todennäköisesti koskee myös Venäjää, koska resursseja on käytetty toisin kuin en-

nen. Myös Kiinassa talvivehnan tämän vuoden satoa on kuvailtu ennätyskellisen heikoksi. Kaikki tämä näkyy tulevaisuudessa hyvin vahvasti vehnän kallistumisena.

Egyptin nykyinen presidentti / diktaattori **Abdel-Fattah el-Sisi** on jo nostanut polttoaineiden hintoja noin 80%, ja hän aikoo Sadatin tapaan lopettaa peruselintarvikkeiden sekä energian tukemisen. Maan energiatilanne on jo lähes katastrofaalinen, koska se ei ole pystynyt ylläpitämään omaa energiantuotantoaan, vaikka kysyntä on kasvanut koko ajan. Sähkökatkoista on tullut arkipäivää, ja monilla alueilla sähkön saantiin ei yksinkertaisesti voi luottaa lainkaan. Ruoasta on ankarra pula köyhimmillä alueilla.

Entinen kenraali el-Sisi, joka sotilasvallankaappauksessa syrjäytti ainakin näennäisen demokraattisissa vaaleissa valitun **Mohammed Mursin** maan johdosta, on varmasti ainakin islamistipiireissä epäsuosittu, etenkin kun hän on lailla kieltänyt koko Muslimiveljeskunnan ja vanginnut valtaisan määrän aktivisteja. Mikäli kansa nousee kapinoimaan sietämättömän korkeiksi nousseiden hintojen takia, hänen asemastaan voi nopeasti tulla varsin tukala.

Egypti on hyvä esimerkki siitä, kuinka suomalaisesta ehkä aika vähäpätöiseltä vaikuttava asia, kuten

leivän hinta, voi horjuttaa valtavan kokoisia yhteiskuntia. Kun pinnan alla kytee tyytymättömyys, pienikin kipinä sytyttää helposti ison roihun. Siksi vehnän ja muiden peruselintarvikkeiden markkinahinnan kallistuminen on globaalistikin merkittävä huolenaihe.

Tilanne rikkaissa arabimaissa on ruoan suhteen erilainen ainakin toistaiseksi. Persianlahden arabimaiden yhteistyöneuvoston (GCC) jäsenmaat, eli Arabiemiraatit, Bahrain, Kuwait, Oman, Qatar ja Saudi-Arabia tuovat keskimäärin noin 90% ruoastaan ulkomailta. Ne ovat kuitenkin öljy- ja kaasuvarojen ansiosta rikkaita, ja niillä on varaa tuoda ruokaa länsimaista kuten USA:sta ja Brasiliasta niin kauan, kuin sitä markkinoilla on. Ne ovat myös varsin avokätisesti tukeneet Egyptin diktaturiaa, koska ne eivät ole yhtään sen demokraattisempia.

Kaikki arabimaat, kuten myös niiden naapurissa olevat Turkki ja Iran, ovat pitkälti riippuvaisia tuontiruoasta, vaikka esimerkiksi Libanon voisi ainakin periaatteessa olla omavarainenkin. Kuten Sirku Kivistö tässä lehdessä ansiokkaasti kuvaa, maan ongelmat ovat valtavat, ja vaikka tuollaisessa tilanteessa omavaraisuus voisi nimenomaan olla saavutteleminen arvoista, näin harvoin kuitenkaan käy. Myös Irakilla olisi valtavasti maataloudellista

potentiaalia, mutta maa on pitkään ollut sanktioiden ja sodan runtelema, ja jälleenrakennus kestää vielä kauan. Myöskään poliittista tilannetta ei voi edelleenkaan kuvaila vakaaksi. Syyriallakin tilanne on vaikea vielä pitkään vuosikausia kestäneen konfliktin takia.

Voidaan toivoa, että nykyinen ruoan hinnannousu, joka varmasti aiheuttaa ahdinkoa monille köyhemmille maille, johtuu lyhyellä tähtäimellä kansainvälisistä konflikteista (kuten Ukrainan sota) sekä kertaluonteisesti kehuista saidoista. On kuitenkin joitakin seikkoja, jotka voivat pidemmällä aikavälillä heikentää selvästi maailman ruoantuotantokykyä. Ensimmäisenä näistä mainittakoon ilmastomuutos, jota tuskin voidaan enää pysäyttää. Se aiheuttaa tulvia, kuivuutta ja muuta epätavallista säätä monilla merkittäväillä maatalousalueilla kaikilla mantereilla. Nyt on myöhäistä harmitella, miksi fossiilisten polttoaineiden käyttöä jopa tuettiin ja pidettiin edistyskellisenä vuosikymmenien ajan, etenkin kun käyttö ei näytä olevan vähenemään päin.

Toinen yhtymäkohta fossiilisilla polttoaineilla ja ruoantuotannolla on nykyaikaisessa tehoamaaloudessa: käytetään valtavat määrät maakaasupohjaisia lannoitteita ja tuholaismyrkkyjä, ja sitten tuotteita kuljetetaan öljyjohdosten voimalla pitkiä matkoja toiselle puolelle maapalloa, ja jopa takaisin. Ilman kyseisiä lannoitteita ja usein varsin toksisia tuholaismyrkkyjä ruoantuotanto vähenisi voimakkaasti. Myös monet alueet niin maalla kuin merellä ovat ihmisen toiminnan kautta niin saastuneita (usein myöskin raakaöljystä valmistetusta

KIRSTIHONKASALO

Unelma muurissa. Betlehemin maraton kahden vuoden taon jälkeen.

muovista), ettei niissä ainakaan terveellistä ruokaa tuoteta.

Fossiiliset polttoaineet ovat määritelmällisesti rajallisia, ja ne siis loppuvat joskus. Tähän on herätty öljyntuottajamaissakin; Algeriasta Saudi-Arabiaan pohditaan nyt kiivaasti, kuinka taloutta voitaisiin diversifioida ja näin välttää öljyn ja kaasun hupenemisesta johtuva "lopullinen romahdus". Kuitenkin esimerkiksi Saudi-Arabiassa rakennetaan samalla jatkuvasti uusia pilvenpiirtäjiä, uusia kaupunkeja ja jopa lomakohteita Punaisenmeren rannalle. Optimistisesti ajatellaan, että tulevaisuudessa "jokin" korvaa täysin fossiiliset polttoaineet energianlähteinä. Tärkeintä olisi kuitenkin maksimoida jokaisen alueen

pitkäaikainen eli kestävä kantokyky (eli minkäkokoinen populaatio kullakin alueella voi asua pitkäaikaisesti aiheuttamatta korjaamatonta vauriota) ilman utopistisia unelmia rajattomasta energianlähteestä, puhumattakaan jostakin avaruuden kolonisaatiosta.

Tulevaisuudessa eri maat ja kansat joutuvat todennäköisesti kilpailemaan yhä enemmän rajallisesta ruoasta. Toivoa sopii, että tähän varaudutaan mahdollisimman hyvin kaikkialla maailmassa. Tosiasiat tulee kuitenkin tiedostaa eikä tuhlaa viimeisiä saatavilla olevia resursseja kilpavarusteluun ja sotimiseen.

Jussi Sinnemaa

KIRSTI HONKASALO

Ramadanin aikaan Israelin sotilaita kuskattiin bussilasteittain Hebronin vaikeuttamaan palestiinalaisten pääsyä Ibrahimin moskeijaan.

KIRSTI HONKASALO

Kamppailussa kuolleita ja eloonjääneitä.